

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaat- en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

THEMA DUURZAME ENERGIE

Ambitie

Energietransitie is een internationaal beleidsdoel, neergelegd in het Klimaatakkoord van Parijs, om van (eindige) fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie over te stappen. Als lokale overheid leveren wij onze bijdrage aan een klimaatneutrale samenleving in 2050.

Het leveren van een evenredige bijdrage aan mondiale en rijksdoelstellingen betekent dat wij deze zullen doorvertalen naar onze eigen doelen. Het herijken van de doelstellingen uit de Paraplunota Leefomgeving is daarom een belangrijk speerpunt. Bij de inzet op energietransitie hoort de intensivering van de samenwerking met onze partners om onze doelen te bereiken. We willen ondernemers en inwoners verbinden met partners die hen bij de energietransitie kunnen ondersteunen.

Randvoorwaarden

De opbrengsten van grootschalige lokale duurzame energieopwekking komen zoveel mogelijk ten goede aan de lokale energietransitie, waarmee ze bijdragen aan de vitaliteit van onze kernen.

Risico's

Een goede borging van genoemde sociale randvoorwaarde bij de realisatie van grootschalige duurzame energieopwekking vraagt om nadere kaderstelling voor uitvoering en verantwoording. Hiervoor zijn vernieuwende maatschappelijke samenwerkingen noodzakelijk tussen bewoners, gemeenschapscoöperaties, maatschappelijke organisaties, lokaal bedrijfsleven, ontwikkelaars en overheden. Deze samenwerking zullen we gedurende het proces met elkaar moeten ontdekken.

Of we onze doelen weten te behalen hangt mede af van ontwikkelingen op (bovenlokale) schaalniveaus waarop onze invloed beperkt is.

Strategisch doel:

We leveren een evenredige bijdrage aan mondiale en Rijksdoelstellingen (inclusief het Klimaatakkoord dat momenteel wordt opgesteld), zoals minimaal 49% reductie van uitstoot broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990)

Operationeel doel:

We stellen het Energieprogramma Moerdijk vast in 2019

Operationeel doel:

We vertalen het Energieprogramma Moerdijk in een uitvoeringsagenda.

Operationeel doel:

We concretiseren de samenwerkingsverbanden met onze partners

Prestaties 2019

- Afronding en vaststelling Energieprogramma Moerdijk, met daarin minimaal de onderwerpen doelstellingen en verduurzamingsopgave, CO2 met Klimaatakkoord als leidraad, sturen op schaarse (productie)middelen, lokale sociale participatie (d.m.v. Energietransitiefonds, voorkomen energie armoede, no-regret maatregelen en quick wins

- Vaststelling uitvoeringsagenda bij Energieprogramma Moerdijk, met daarin de onderdelen Warmteplan (incl. route voor aardgastransitie), de visie grootschalige zonne-energie (2019), met daarin de kaders voor (grootschalige) opwekking van zonne-energie op land en water, de Regionale Energie Strategie (2018-2019), plan van aanpak verduurzaming gemeentelijk vastgoed (2019) en gemeentelijk wagenpark, verduurzaming mobiliteit, energietransitie Haven en Industrierrein en sanering asbestdaken (asbest eraf, zonnepanelen erop)
- Lokale Energie Agenda per kern. Deze beschrijft de kansen voor verduurzaming van (particuliere) woningvoorraad, bedrijven/MKB en verenigingen. Met/door de kernen, te starten met de windkernen A16.
- Start realisatie uitvoeringsagenda, met de voor 2019 benoemde resultaten

Nieuwe ontwikkelingen

De ambitie op dit thema vergt een aanvullende inzet. Om die reden zijn er middelen in deze begroting opgenomen voor aanvullende ambtelijke capaciteit en een uitvoeringsbudget. In 2019 wordt duidelijk of onze inzet daarmee toereikend is.

Effectindicatoren

- Toename aandeel lokaal opgewekte hernieuwbare energie
- Afname uitstoot broeikasgassen
- Vorming en gebruik van Energietransitiefonds
- Verbetering energielabels gebouwen

THEMA KLIMAATADAPTATIE

Ambitie

Extreme hitte, droge perioden, hevige regenbuien en zeespiegelstijging: we moeten ons voorbereiden op de effecten van klimaatverandering. Met aanpassingen in de ruimtelijke omgeving en in ons 'doen' kunnen we deze effecten beter opvangen of zelfs benutten. Het thema klimaatadaptatie heeft een relatie met de manier waarop we kijken naar de inrichting van de openbare ruimte en de rol van water en groen (natuur) hierin.

In de gebouwde gebieden neemt door klimaatverandering met name de kans op wateroverlast, hittestress en droogte toe. We streven hierbij naar klimaatbestendig en water robuuste kernen, zodat water niet tot problemen leidt of gaat leiden in de toekomst. We leggen bijvoorbeeld gescheiden rioolstelsels aan, koppelen hemelwaterafvoer af, creëren retentiegebieden en dringen het verhard oppervlak binnen het stedelijk gebied verder terug.

Aan deze opgave geven we invulling door samen met onze regionale partners het verbreed Gemeentelijk

Rioleringsplan (vGRP) / Waterketenplan 2020 – 2024 op te stellen en de bijbehorende investeringsagenda te programmeren en realiseren.

Randvoorwaarden

Het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering is een randvoorwaarde voor het behoud van onze leefbaarheid. Het doen van ruimtelijke aanpassingen, 'ruimtelijke adaptatie', is een van de Deltabeslissingen in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. In 2050 dient Nederland klimaatbestendig en water robuust te zijn ingericht. Daarvoor moeten we in 2020 in alle sectoren klimaatbestendig handelen.

Risico's

De (financiële) impact van klimaatveranderingen zijn op dit moment voor ons als gemeente nog niet in te schatten. Slechts een deel van de opgave zal kunnen worden bekostigd vanuit de rioleringszorg. Op basis van de visie op de relatie tussen klimaatadaptatie en de (her) inrichting van de openbare ruimte, krijgen we inzicht in de benodigde investeringen.

Strategisch doel:

We handelen klimaatbestendig bij het (her)inrichten van onze openbare ruimte

Operationeel doel:

We zorgen voor verbetering van onze (regionale) waterkeringen

Operationeel doel:

We hebben een vastgesteld vGRP 2020 – 2024

Operationeel doel:

We hebben de effecten van klimaatverandering in beeld op basis van stresstesten

Operationeel doel:

We hebben de samenhang in onze waterketen in beeld

Operationeel doel:

We hebben een visie op de relatie tussen Klimaatadaptatie en de (her)inrichting van de openbare Ruimte, inclusief een uitvoeringsprogramma

Prestaties 2019

- Uitvoeren van stresstesten om inzicht te verkrijgen in de knelpunten en risico's van klimaatveranderingen
- Opstellen en vaststellen van het vGRP 2020 – 2024
- Starten met het opstellen van de visie op de relatie tussen klimaatadaptatie en de (her)inrichting van onze openbare ruimte

Nieuwe ontwikkelingen

Om de beoogde doelen te behalen zullen we onze inzet de komende periode moeten vergroten. Met betrekking tot de aanpak van wateroverlast is dit vooralsnog mogelijk vanuit het vGRP. Klimaatadaptatie heeft echter ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. Op basis van de op te stellen visie krijgen we meer inzicht in benodigde investeringen. Hierbij zoeken we naar combinaties van ambities met andere opgaven zoals woningbouw. Zie "Thema Woningbouw" op pagina 18. Aangezien een deel van de oplossing op particulier terrein ligt zal de maatschappij een toenemende rol van betekenis (moeten) gaan spelen (participatie).

Effectindicatoren

- Minder (klachten van) wateroverlast, inclusief duiding
- Terugdringen verhard oppervlak binnen het stedelijk gebied (zowel openbare ruimte als particuliere terrein)
- Buurtinitiatieven voor de (her)inrichting van hun eigen leefomgeving

THEMA LEEFOMGEVING

Ambitie

We willen onze inwoners een schone, duurzame en gezonde leefomgeving bieden. We streven daarom naar een nadrukkelijke samenhang tussen milieubeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid. Daarbij zullen we ook bepalen welke omgevingswaarden (kwaliteitsnormen voor de fysieke leefomgeving) we willen bereiken, in relatie tot de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Ons uitgangspunt bij milieubeleid is het voorkomen van verdere (lucht) vervuiling.

We dragen bij aan een circulaire economie door Van Afval Naar Grondstof te gaan. Bij het beheer van onze openbare ruimte hebben we steeds meer aandacht voor de inpassing van natuur en biodiversiteit, bijvoorbeeld door de geplande aanleg van bijenlinten. Op langdurig lege plekken realiseren we groenvoorzieningen.

Randvoorwaarden

Een schone, duurzame en gezonde leefomgeving is essentieel voor het behoud van de leefbaarheid in onze kernen. Vanwege onze specifieke ligging en gelet op de activiteiten in en gebruik van onze fysieke omgeving, vergt dit een bovengemiddelde inzet. De komst van de Omgevingswet biedt hiervoor een nieuw kader.

Risico's:

Wat betreft de fysieke leefomgeving ligt het bewerkstelligen van congruentie in visies van onze partners soms buiten onze invloedssfeer.

We stellen de Omgevingsvisie op met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven

Strategisch doel:

Van Afval Naar Grondstof is onze bijdrage aan een circulaire economie

Operationeel doel:

We verminderen de hoeveelheid restafval tot maximaal 100kg per huishouden door het stimuleren van afvalbewustzijn en een effectieve wijze van inzamelen

Strategisch doel:

Er is een betere balans tussen de kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot (economische) activiteiten

Operationeel doel:

We stellen de Omgevingsvisie op met inwoners, bedrijven en overige partners

Operationeel doel:

We implementeren de Omgevingswet (2021)

Operationeel doel:

We voorkomen verdere luchtverontreiniging in Moerdijk (peiljaar 2017)

Operationeel doel:

We professionaliseren de geluidszonebewaking met betrekking tot bedrijventerreinen

Operationeel doel:

We bewaken de balans tussen kwaliteit leefomgeving en evenementen

Operationeel doel:

We versterken de biodiversiteit in buitengebied en bebouwd gebied

Prestaties 2019

- Evalueren (en waar nodig bijsturing) VANG project
- Opstellen en vaststellen startdocument Omgevingsvisie
- Opstellen en vaststellen concept implementatieplan Omgevingswet
- Versterken toezicht intensieve veehouderijen
- Witte vlekken luchtkwaliteit zijn in beeld
- Inzet FLIR (infrarood) camera voor bewaken luchtkwaliteit structureel maken
- Overdracht zonebeheer (geluid) voor industrieterrein Moerdijk van provincie naar gemeente

Nieuwe ontwikkelingen

Vanwege de overdracht van het zonebeheer (geluid) voor industrieterrein Moerdijk zijn in voorliggende begroting aanvullende middelen opgenomen.

Per 2024 treedt het asbestverbod in werking. Vooruitlopend daarop verkennen we de impact van dit verbod, en de koppelkansen die dit biedt voor andere beleidsterreinen (zoals duurzame energie). Mogelijk leidt dit tot de inzet van nieuwe instrumenten om eigenaren te stimuleren hiermee aan de slag te gaan.

Bij het opstellen van het startdocument Omgevingsvisie bekijken we hoe we het aspect gezondheid hierin kunnen meenemen. De impact van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op onze wijze van dienstverlening zal gedurende het lopende project duidelijker worden. Daarmee ontstaat ook het beeld in hoeverre dit extra middelen vergt.

Effectindicatoren

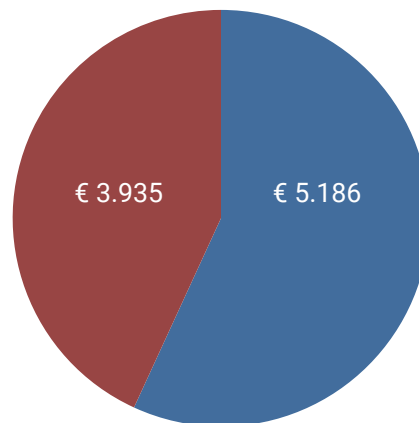
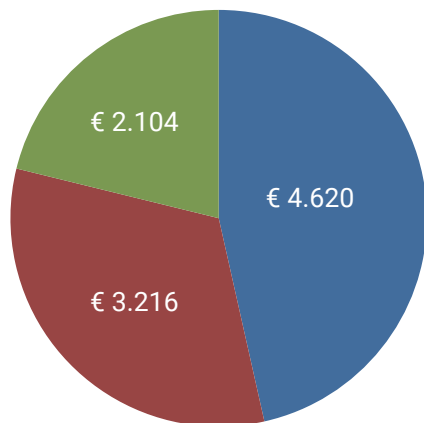
- Hoeveelheid restafval per huishouden per jaar
- Jaarlijkse monitoringsrapporten Havenbedrijf Moerdijk en VTH jaarverslag
- Aantal geurklachten
- Aantal geluidsklachten
- Resultaten metingen geluidszones bedrijventerreinen De Koekkoek en Dintelmond
- Monitor nalevingsgedrag bedrijven

LASTEN EN BATEN 2019

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 9.940

BATEN € 9.121

- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018			Begroting 2019			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2021	2022
7. Volksgezondheid en milieu									
7.2 Riolering	4.434	-4.978	-545	4.620	-5.186	-566	-556	-556	-556
7.3 Afval	3.140	-3.612	-471	3.216	-3.935	-719	-713	-719	-727
7.4 Milieubeheer	2.243	0	2.243	2.104	0	2.104	2.095	2.096	2.096
Saldo van baten en lasten voor bestemming	9.817	-8.590	1.227	9.940	-9.121	819	827	820	813
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	210	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	9.817	-8.590	1.227	9.940	-9.121	819	1.037	820	813

ANALYSE PROGRAMMA 1

Baten en Lasten Programma 1 (Cijfers x € 1.000)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal Lasten	10.266	9.817	9.940	9.994	9.948	9.941
Totaal Baten	-8.945	-8.590	-9.121	-9.167	-9.128	-9.128
Resultaat voor bestemming	1.321	1.227	819	827	820	813
Storting in reserves	1.500	0	0	210	0	0
Onttrekking aan reserves	-2.240	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	581	1.227	819	1.037	820	813
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming:						
Verdeling indirecte kosten (ged.)			195	N		
Kapitaallasten			68	V		
Overige verschillen			535	N		
Vershil t.o.v. 2018			408	V		

Analyse van de verschillen t.o.v. de begroting 2018

Verdeling indirecte kosten

Vanaf de begroting 2017 wordt niet meer gewerkt met kostenplaatsen vanwege een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Een groot deel van de indirecte kosten wordt nu rechtstreeks geraamd op programma 5 als overheadkosten. Dit betreft alle apparaatskosten van de ondersteunende afdelingen, de kosten van huisvesting, automatisering e.d. De personeelskosten van de primaire afdelingen worden nog wel verdeeld over de diverse programma's in de begroting via toerekening aan de producten c.q. taakvelden, aan de hand van de verwachte urenbesteding in 2019.

Ten opzichte van 2018 valt deze toerekening (binnen programma 1) in 2019 € 195.000 nadeliger uit. Dit betreft grotendeels een aanpassing van de personeelskosten op basis van de Cao 2017-2018 die in 2018 als een stelpost in programma 5 is verwerkt. In 2019 zijn deze meerkosten wel rechtstreeks aan de juiste programma's toegerekend.

Toelichting kapitaallasten

Algemeen: Door een wijziging in de boekhoudvoorschriften (BBV) is het vanaf boekjaar 2017 verplicht om investeringen in maatschappelijk nut (bijv. aanleg van wegen) af te schrijven ten laste van de exploitatie. Dit betekent dat het totaalvolume aan investeringen jaarlijks zal stijgen. Omdat de totale rentelasten niet zullen meestijgen, betekent dit een verlaging van het rente-omslagpercentage. Voor 2019 t.o.v. 2018 is dit een afname van 2,54% naar 1,95%.

Het voordelig verschil t.o.v. 2018 van € 68.000 is een gevolg van de volgende aanpassingen:

- lagere rentelasten op met name investeringen riolering vanwege verlaging rente-omslag% € 183.000 V
- hogere kapitaallasten m.b.t. investeringen t.b.v. inzameling afval en nieuwe vervangings-investeringen riolering € 115.000 N

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo €535.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2018 zijn:

- Afval € 83.000 V
Eenzijds hogere kosten milieustraat vanwege een nieuwe aanbesteding in 2018 (€ 149.000 N) en anderzijds lagere kosten inzameling en verwerking van o.a. restafval (totaal € 232.000 V). Deze kosten zijn lager ten opzichte van de begroting 2018 na wijziging. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018 is sprake van een kostenstijging van afgerond € 190.000 waardoor de tarieven afvalstoffenheffing verhoogd worden met 7,75%. De cijfers uit de oorspronkelijke begroting 2018 (hierop zijn de tarieven 2018 gebaseerd), de begroting 2018 na wijziging (waarmee nu wordt vergeleken) en de begroting 2019 zijn als volgt:

Kosten afval 2019 t.o.v. 2018			
Onderdeel	Begroting 2018	2018 na wijziging	Begroting 2019
Milieustraat: kosten	508.000	508.000	683.000
Milieustraat: inkomsten	-35.000	-35.000	-65.000
Restafval: kosten	1.161.000	1.277.000	1.182.000
GFT: kosten	476.000	476.000	387.000
Grof huisvuil: kosten	103.000	103.000	132.000
Kunststof/plastic: kosten	475.000	475.000	613.000
Kunststof/plastic: inkomsten	-253.000	-253.000	-353.000
Papier: inkomsten	-58.000	-58.000	-58.000
Overige: kosten	157.000	184.000	139.000
Overige: inkomsten	-70.000	-70.000	-98.000
Kwijtschelding+oninbaar	150.000	150.000	150.000
BTW	515.000	545.000	559.000
Overhead	57.000	57.000	106.000
Totaal	3.186.000	3.359.000	3.377.000

- Opbrengst afvalstoffenheffing/reinigingsrechten € 169.000 V
De opbrengst is bijgeraamd vanwege de tariefsverhoging van 7,75% en uitgaande van 100% kostendekkendheid.
- Opbrengst rioolrechten € 211.000 V
De meeropbrengst is gebaseerd op de tariefsverhoging van 2,5% zoals aangegeven in de Kadernota 2019.
Hier staan ook hogere rioleringskosten tegenover, o.a. kapitaallasten nieuwe vervangingsinvesteringen.
Een voordelig resultaat wordt toegevoegd aan de voorziening riolering.
- Milieuhandhaving- en toezicht € 155.000 V
De bijdrage aan de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) is ruim € 150.000 lager geraamd, met name door een verlaging van de verzoektaken.

Resteert nog een nadelig verschil op dit programma ter grootte van € 83.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere aanpassingen, zoals o.a. overige kosten riolering en uitvoering milieubeleid.

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties 2019 m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijke resultaat beïnvloeden. Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 5. Een vergelijking met 2018 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar meestal verschillend zijn.

Storingsen: Geen

Onttrekkingen: Geen

VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen "Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk" leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de paragraaf 'Verbonden Partijen'.